EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.3.2018
COM(2018) 120 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE A EUROSKUPINĚ

Evropský semestr 2018: Posouzení pokroku ve strukturálních reformách a v předcházení a nápravě makroekonomické nerovnováhy a výsledky hloubkových přezkumů strukturálních reforem podle nařízení (EU) č. 1176/2011

{SWD(2018) 200-226}

1. ÚVOD

Evropské hospodářství zažívá nejsilnější růst za poslední desetiletí. Roční růst HDP dosáhl v loňském roce desetiletého maxima. Dochází k oživení investic. Příznivý hospodářský výhled naznačuje mimo jiné zlepšení situace na trhu práce a lepší výsledky v sociální oblasti. V EU nyní pracuje 236,3 milionu lidí, což představuje rekordní zaměstnanost. Míra nezaměstnanosti se snížila téměř na úroveň z období před krizí. Nepřetržitý pozitivní vývoj na trhu práce zlepšuje vyhlídky v oblasti příjmů. Stav veřejných financí se nadále zlepšuje. Hospodářství EU a eurozóna si vzhledem k tomu, že růst v roce 2017 činil v reálném vyjádření 2,4 %, vedou lépe, než se očekávalo, a plně se podílí na silném růstu na celosvětové úrovni.

Tento pozitivní trend by měl s ohledem na příznivé zprávy týkající se hospodářského klimatu a domácí poptávky podle všeho pokračovat[1]. V roce 2018 se očekává růst HDP v eurozóně a EU o 2,3 %. Poté dojde v roce 2019 k mírnému zpomalení na 2,0 %. Přetrvává však řada rizik, zejména pokud jde o finanční trhy v důsledku vysokých cen aktiv, jež mohou být vystavena méně příznivým podmínkám financování. Je třeba počítat také s riziky souvisejícími s výsledkem vyjednávání o vystoupení Spojeného království z EU, jakož i s geopolitickým napětím a posunem k více vnitřně zaměřené politice.

Příznivé podmínky představují novou příležitost k dalšímu posílení základů evropských hospodářství. Přetrvávající rizika nám současně připomínají nutnost tak učinit a pokračovat v úsilí o překonání hlavních pozůstatků krize. V některých členských státech je stále vysoká míra zadlužení podniků, domácností a státu. Hospodářský růst byl navíc v různých členských státech i v rámci jednotlivých států nerovnoměrný, a nějaký čas potrvá, než ho lidé pocítí stejně ve všech částech Evropy. Práci stále hledá 18 milionů osob a nezaměstnanost mladých a dlouhodobá nezaměstnanost zůstává v některých zemích velmi vysoká. Disponibilní příjem domácností stále nepřekročil ve všech členských státech úroveň z období před krizí. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením se teprve vrátil na úroveň z období před krizí. Znovu začal proces hospodářské a sociální konvergence, ale strukturální nedostatky brzdí potenciál růstu některých zemí a jejich schopnost čelit budoucím otřesům. Zároveň dochází k technologickým změnám, jež vedou k zavádění inovací v hospodářství a zajišťují, aby byly společnosti stále stejně inkluzivní. Nastal čas provést reformy, díky nimž budou evropská hospodářství odolnější a růst inkluzivnější.

Evropský semestr, v němž je stále kladen důraz na „magický trojúhelník“ investic, strukturálních reforem a odpovědných fiskálních politik, zůstává pro členské státy vodítkem při přijímání nezbytných reforem. Roční analýza růstu na rok 2018 poskytuje členským státům hospodářské vedení v souladu s projevem předsedy Junckera o stavu Unie v roce 2018. V doporučení týkajícím se hospodářské politiky eurozóny v roce 2018[2] je zdůrazněna potřeba reforem, jež podpoří vytváření kvalitních pracovních míst, sociální spravedlnost, obnovu rovnováhy a konvergenci, vyšší investice, zlepšení kvality veřejných financí, dokončení bankovní unie a unie kapitálových trhů a prohloubení hospodářské a měnové unie. Doporučení rovněž vyzývá k boji proti agresivnímu daňovému plánování. Vybízí všechny členské státy, aby upřednostnily reformy, které zvyšují produktivitu a růstový potenciál, zlepšují institucionální a podnikatelské prostředí, odstraňují překážky pro investice a napomáhají inovacím, podporují vytváření kvalitních pracovních míst a snižují nerovnost.

[1] Viz Evropská hospodářská prognóza, zima 2018.

[2] Doporučení pro eurozónu přijala Rada dne 23. ledna 2018. Obsahuje celkový přehled hlavních hospodářských a finančních výzev, před nimiž eurozóna a její členské státy stojí, a je tak vodítkem v procesu vedoucím k vydání doporučení pro jednotlivé členské státy eurozóny.

Členské státy se schodkem běžného účtu nebo vysokým zahraničním dluhem by navíc měly omezit růst jednotkových nákladů práce a zlepšit svou konkurenceschopnost, zatímco členské státy s rozsáhlým přebytkem běžného účtu by měly rovněž vytvářet podmínky pro podporu mzdového růstu respektující roli sociálních partnerů a pro podporu investic v zájmu posílení domácí poptávky a růstového potenciálu.

Evropský semestr byl v letošním roce obohacen v návaznosti na evropský pilíř sociálních práv. Pilíř byl vyhlášen Evropským parlamentem, Radou a Komisí v listopadu 2017 na sociálním summitu na téma spravedlivých pracovních míst a růstu v Göteborgu. Klíčovým sdělením roční analýzy růstu na rok 2018 je nutnost provádět tento pilíř, aby se obnovila konvergence, která přinese lepší pracovní a životní podmínky v celé EU. K tomu jsou zapotřebí spravedlivé a dobře fungující trhy práce, jakož i moderní systémy všeobecného a odborného vzdělávání, jež vybaví studenty dovednostmi odpovídajícími potřebám trhu práce. Nutné jsou také udržitelné a přiměřené systémy sociální ochrany. Dnes zveřejněné zprávy o jednotlivých zemích zkoumají, jak se členským státům daří plnit tři dimenze pilíře, kterými jsou rovné příležitosti a přístup na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky a sociální ochrana a začleňování. Oblasti zvláštního zájmu představují v některých členských státech zajišťování vhodných dovedností a přetrvávající rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů, velká segmentace trhu práce a riziko chudoby pracujících, malý dopad sociálních transferů na snižování chudoby, pomalý růst mezd a neúčinný sociální dialog. Aby bylo možné přezkoumat výsledky členských států z komparativního hlediska, vychází zprávy o jednotlivých zemích také ze srovnávací studie dávek v nezaměstnanosti a aktivních politik na trhu práce a studie minimálního příjmu.

Dnes zveřejněné zprávy o jednotlivých zemích budou východiskem pro připravovaná doporučení Komise pro jednotlivé země, jež budou vydána letos na jaře. Těchto 27 zpráv o jednotlivých zemích[3] vyhodnocuje hospodářský a sociální vývoj, výzvy a příležitosti pro členské státy. V souvislosti s postupem při makroekonomické nerovnováze v návaznosti na zprávu mechanismu varování na rok 2018 byla provedena řada hloubkových přezkumů a jejich závěry jsou nedílnou součástí zpráv pro Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Francii, Německo, Irsko, Itálii, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko, Španělsko a Švédsko. Ve zprávách je rovněž přezkoumán pokrok, kterého členské státy dosáhly v průběhu let při provádění doporučení pro jednotlivé země, a to z víceleté perspektivy, která se nyní uplatňuje v rámci cyklu evropského semestru, aby bylo možné zohlednit dobu potřebnou pro plné provedení zásadních reforem. Kromě toho zprávy sledují i pokrok při plnění cílů strategie Evropa 2020.

2. POKROK PŘI PLNĚNÍ DOPORUČENÍ PRO JEDNOTLIVÉ ZEMĚ

Členské státy nadále dosahují pokroku při plnění doporučení pro jednotlivé země přijatých Radou v rámci evropského semestru. Provádění reforem se ve srovnání s hodnocením z května 2017 celkově poněkud zintenzivnilo[4]. Tento povzbudivý výsledek je odrazem skutečnosti, že jsou prováděny důležité reformy, i když někdy jejich realizace trvá déle, než se předpokládalo. Od roku 2011, kdy byl evropský semestr zaveden, dosáhly členské státy alespoň „určitého pokroku“ s ohledem na více než dvě třetiny doporučení.

[3] Nebyla vypracována zpráva pro Řecko, na které se vztahuje ekonomický ozdravný program v rámci Evropského mechanismu stability.

[4] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance, Evropský semestr 2017: doporučení pro jednotlivé země, COM(2017) 500 final.

Řádně jsou reformy prováděny v některých klíčových oblastech. Od zavedení evropského semestru v roce 2011 učinily členské státy největší pokrok v oblasti finančních služeb a v oblasti fiskální politiky a fiskálního řízení. Je to způsobeno tím, že je i nadále jako prioritní vnímána stabilizace veřejných financí a finančního sektoru v návaznosti na hospodářskou a finanční krizi. Výrazného pokroku bylo dosaženo také při řešení přístupu k financování, právních předpisů na ochranu zaměstnanosti a rámců pro pracovní smlouvy. Mírnějšího pokroku bylo na druhou stranu dosaženo v oblastech, jako je rozšíření základů daně nebo doprava. V mnoha členských státech se jen pomalu daří řešit významné problémy související s dlouhodobou udržitelností veřejných financí, včetně důchodů. Díky regulačním reformám se zlepšilo podnikatelské prostředí, a to především v těch členských státech, kde to bylo nejvíce zapotřebí. Tyto reformy vedly ke snížení administrativních překážek při zakládání nových podniků. Podnikatelská činnost je však v řadě členských států i nadále slabá. Zlepšil se přístup malých a středních podniků k bankovním úvěrům a půjčkám, ale rizikový kapitál je na mnoha místech v Unii stále nedostatečný. Výrazný pokrok byl zaznamenán rovněž v oblasti zadávání veřejných zakázek. Tempo reforem na trhu služeb je bohužel pomalé, zejména co se týče podnikatelských služeb, stavebnictví a nemovitostí.

Členské státy postupně naplňují cíle, které si stanovily před osmi lety ve strategii Evropa 2020[5]. Celkově se EU blíží dosažení cílů v oblasti vzdělávání, energetiky, klimatu a zaměstnanosti. Čtrnáct členských států již dosáhlo svých vnitrostátních cílů, pokud jde o snížení míry předčasných odchodů ze vzdělávání a zvýšení podílu osob s terciárním vzděláním. Jedenáct členských států uskutečnilo své cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů. Co se týče zaměstnanosti, je EU za předpokladu, že bude pokračovat stávající trend, na dobré cestě k dosažení cíle 75% zaměstnanosti v roce 2020, přičemž sedm členských států již dosáhlo svých vnitrostátních cílů. Vzhledem k vážným dopadům krize na zaměstnanost se jedná o pozoruhodný úspěch. Na druhou stranu počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením dosáhl v roce 2012 maxima a klesl od té doby zhruba na úroveň z období před krizí. Cíl vyvést z chudoby 20 milionů osob se tak do roku 2020 pravděpodobně nepodaří uskutečnit. Vzdálené je také dosažení cíle investic do výzkumu a vývoje ve výši 3 % HDP a je třeba vynaložit veškeré možné úsilí, aby se ho podařilo uskutečnit včas[6]. V dodatku 2 je uveden přehled pokroku při plnění cílů strategie Evropa 2020.

EU má k dispozici soubor nástrojů na podporu členských států při provádění reforem. Program na podporu strukturálních reforem nabízí všem členským státům EU, jež o to požádají, praktickou technickou podporu při koncipování a provádění reforem, především v souvislosti s opatřeními v návaznosti na doporučení evropského semestru[7]. Rozpočet EU se mimo jiné prostřednictvím evropských strukturálních a investičních fondů ukazuje být účinným nástrojem, jenž napomáhá investicím do soudržnosti, vzdělávání a odborné přípravy,

[5] Mezi tyto cíle patří zvýšení míry zaměstnanosti obyvatelstva ve věku 20–64 let na 75 %, zvýšení investic do výzkumu a vývoje na 3 % HDP, 20% snížení emisí skleníkových plynů, 20% zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie a 20% zvýšení energetické účinnosti, snížení míry předčasného ukončování školní docházky pod 10 %, zvýšení podílu obyvatelstva ve věku 30–34 let s dokončeným terciárním vzděláním na 40 % a snížení počtu lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením nejméně o 20 milionů.

[6] Referenčním rokem pro údaje je rok 2016.

[7] Zájem o technickou podporu z programu na podporu strukturálních reforem výrazně překročil prostředky, jež jsou v letech 2017 a 2018 k dispozici. V roce 2017 bylo v rámci programu vybráno více než deset členských států, které získaly podporu v rámci více než 150 projektů. V současnosti bylo přijato rozhodnutí o financování programu na rok 2018, na jehož základě Útvar na podporu strukturální reformy poskytne podporu více než dvaceti členským státům v rámci více než 140 projektů s ohledem na provádění reforem relevantních pro evropský semestr či jiné celounijní politické iniciativy, např. strategii pro jednotný trh, jednotný digitální trh, energetickou unii, unii kapitálových trhů a evropský pilíř sociálních práv.

konektivity (v dopravě, energetice a digitální infrastruktuře – mimo jiné v rámci Nástroje pro propojení Evropy), inovací, životního prostředí a podpory malých a středních podniků. Tyto fondy rovněž zásadním způsobem přispěly ke zlepšení investičního prostředí díky předběžným podmínkám. V roce 2017 Komise dokončila posouzení jejich plnění a případy neplnění podmínek, kterých je velmi málo, se nyní řeší. Evropský fond pro strategické investice (EFSI) hraje významnou úlohu jako katalyzátor soukromých investic a je důkazem toho, že rozpočet EU dokáže rychle reagovat na výzvy a vytvářet značný pákový efekt[8].

V rámci balíčku týkajícího se prohloubení evropské hospodářské a měnové unie, který Evropská komise předložila dne 6. prosince 2017, byl navržen nástroj pro provádění reforem, jehož cílem je dále posílit podporu vnitrostátních reforem po roce 2020[9]. Součástí návrhu byla i pilotní fáze do roku 2020. Komise hodlá zveřejnit podrobnější představu o tomto novém nástroji v rámci návrhů týkajících se víceletého finančního rámce na období po roce 2020.

3. ŘEŠENÍ MAKROEKONOMICKÉ NEROVNOVÁHY

Postup při makroekonomické nerovnováze má zabránit vzniku potenciálně nebezpečné makroekonomické nerovnováhy a v případě, že je taková nerovnováha zjištěna, zajistit, aby dotčené členské státy přijaly vhodná opatření k její nápravě. Nebezpečná makroekonomická nerovnováha může nepříznivě ovlivnit hospodářskou stabilitu v konkrétním členském státě, v eurozóně nebo v EU jako celku. Proto je důležitá její včasná a účinná náprava. Hloubkové přezkumy poskytují komplexní analýzu nerovnováhy, s níž se členské státy potýkají, a umožňují určit zbývající slabiny a – v širším kontextu evropského semestru – přetrvávající nedostatky v některých politikách.

Podle zjištění ve zprávě mechanismu varování na rok 2018 si hloubkový přezkum žádala makroekonomická nerovnováha ve dvanácti členských státech. V kontextu postupu při makroekonomické nerovnováze se u všech těchto zemí mělo za to, že se v roce 2017 potýkaly s nerovnováhou nebo nadměrnou nerovnováhou. Tuto kategorizaci podpořila Rada ve svých závěrech o zprávě mechanismu varování[10]. Jako každý rok se ve zprávách o jednotlivých zemích analyzuje makroekonomický vývoj, náprava nerovnováhy a pokrok v reakci na příslušná politická doporučení[11], přičemž jsou zohledněny rovněž přeshraniční dopady.

Strukturální reformy prováděné v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze připravily půdu pro obnovu rovnováhy, jíž se podařilo dosáhnout. Současnou příznivou hospodářskou dynamiku je třeba využít k tomu, aby se v reformách s nasazením pokračovalo. Oživení může přispět k udržitelnému řešení nerovnováhy pouze pokračováním reforem na podporu konkurenceschopnosti, odolnosti a většího růstového potenciálu. Vzhledem k příznivým cyklickým podmínkám by měly všechny členské státy upřednostnit reformy, které zvyšují jejich potenciál růstu, zlepšují institucionální a podnikatelské prostředí, odstraňují překážky pro investice, podporují vytváření kvalitních pracovních míst a snižují nerovnost.

8 Do února 2018 stimuloval Evropský fond pro strategické investice celkové investice ve výši 264,3 miliardy EUR.

9 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Evropské centrální bance, Nové rozpočtové nástroje pro stabilní eurozónu v rámci EU, COM(2017) 822.

10 Závěry Rady 5542/18 ze dne 23. ledna 2018.

11 V článku 2 nařízení (EU) č. 1176/2011 je nerovnováha definována jako „jakékoli směřování k makroekonomickému vývoji, který nepříznivě ovlivňuje, nebo má potenciál nepříznivě ovlivnit řádné fungování hospodářství členského státu nebo hospodářské a měnové unie nebo Unie jako celku“.

3.1 Obnova rovnováhy v EU a v eurozóně

Náprava makroekonomické nerovnováhy nadále postupuje za podpory reforem a hospodářského růstu. Přetrvávají však určité slabiny a objevují se nová rizika. Pokrok při řešení vnější nerovnováhy je nerovnoměrný: vysoké schodky běžného účtu byly napraveny, ale velké přebytky běžného účtu přetrvávají. Stavová nerovnováha – zejména s ohledem na úroveň soukromého a veřejného zadlužení – se za pomoci nominálního růstu upravuje, avšak pokrok není rovnoměrný. Čisté zahraniční závazky zůstávají v řadě zemí vysoké. Vzhledem k tomu, že se vnitřní a vnější nerovnováha stavů koriguje jen pomalu, představuje navzdory nedávnému vývoji toků v mnoha členských státech nadále zdroj rizik. Především v zemích, u nichž není v současnosti zjištěna nerovnováha, jsou patrné známky možného přehřátí v oblasti cen bydlení.

Přebytek běžného účtu v eurozóně jako celku se v posledních letech výrazně zvýšil. Běžný účet eurozóny se stabilizoval a podle prognóz zůstane do roku 2019 na úrovni přibližně 3 % HDP. Tento významný přebytek je odrazem slabé agregátní poptávky, včetně pomalého růstu mezd, související s hospodářskou produkcí, jež od roku 2009 nedosahuje svého potenciálu. Produkční mezera v eurozóně má podle prognóz přejít v roce 2018 do kladných hodnot, ale hospodářská stagnace celé eurozóny ovlivňuje míru inflace, která je nižší než cíl stanovený měnovými orgány a jež také odráží nízký růst mezd navzdory napjatější situaci na trhu práce. Vývoj přebytku běžného účtu eurozóny souvisí rovněž s dynamikou vývozu z eurozóny, která se odvíjí od konkurenceschopnosti evropských výrobců a od významné celosvětové poptávky po evropských výrobcích a službách.

Snižování soukromého zadlužení pokračuje nerovnoměrným tempem. Trvale vysoké soukromé zadlužení, k němuž se často přidává vysoký veřejný dluh, dusí v řadě zemí investice a zmenšuje prostor pro překonání potenciálních otřesů. Pokles míry zadlužení k HDP, včetně míry zadlužení veřejného sektoru, se stále více opírá o vyšší nominální růst, zatímco půjčky domácností a nefinančních podniků rostou. Zadlužení se ve většině členských států snižuje rychleji v případě podniků než domácností. Některé vysoce zadlužené země snižují své závazky pomaleji než země s nízkým dluhem. Ve většině vysoce zadlužených zemí se kromě toho veřejný dluh začal zmenšovat teprve nedávno.

Situace bankovního sektoru se podstatně zlepšila, avšak některé výzvy přetrvávají. Většina členských států v poslední době zaznamenala významné zlepšení kapitálových poměrů a objem úvěrů v selhání také výrazně klesá[12]. Ke zlepšení došlo ve většině členských států i s ohledem na ziskovost a tržní ocenění bank spolu s úvěrovými toky. V několika zemích však zůstává objem úvěrů v selhání stále velký, čímž se zmenšuje prostor pro půjčování, a nízká ziskovost brání úsilí o vytváření rezerv a interní vytváření kapitálu a omezuje příležitosti pro získání kapitálu na trhu.

Ceny rezidenčních nemovitostí ve většině členských států rostou; je nutné sledovat možná rizika přehřátí. Odhadní ceny se pohybují po pokrizové úpravě směrem dolů pod dřívějším maximem, avšak v některých případech svědčí ukazatele o nadhodnocení. Jsou patrné známky možného přehřátí a cenová dynamika se zrychluje v čím dál více zemích, včetně zemí, u nichž nebyla zjištěna nerovnováha, kde se tato rizika nejeví jako bezprostřední problém. Sociální dopad rostoucích cen bydlení vyvolává v některých zemích znepokojení a podtrhuje nutnost investic do přiměřeného sociálního bydlení a další pomoci v oblasti bydlení.

[12] Viz sdělení Komise: První zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání v Evropě, COM(2018) 37 final. Celkový objem úvěrů v selhání v celé EU je stále na úrovni 950 miliard EUR, což jasně převyšuje úrovně z období před krizí. Patrná je nicméně setrvale klesající tendence, přičemž průměrný podíl úvěrů v selhání se od roku 2014 snížil o třetinu.

Zaměstnanost v Evropě nadále stabilně roste, ačkoli v některých členských státech přetrvávají určité slabiny. Situace na trzích práce se dále zlepšuje. Nezaměstnanost se obecně snižuje, i když v některých zemích je stále vysoká, zejména mezi mladými a dlouhodobě nezaměstnanými lidmi. Nedostatečné využití pracovní síly je na ústupu, přesto však zůstává značné, a to i v zemích s nízkou nezaměstnaností. Vývoj mezd zůstává ve většině zemí a odvětví nepříliš rychlý. Riziko chudoby se obecně zmenšuje, ale v některých zemích je vysoké.

3.2 Provádění postupu při makroekonomické nerovnováze

Komise přezkoumala v rámci zvláštního monitorování hospodářský vývoj a politická opatření přijatá všemi zeměmi s nerovnováhou nebo nadměrnou nerovnováhou. Rada závěry zvláštních monitorovacích zpráv podpořila. Rozsah a formát hloubkových přezkumů a kategorizace nerovnováh v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze zůstaly nezměněny.

Počet členských států, u nichž byla zjištěna nerovnováha nebo nadměrná nerovnováha, klesá. V roce 2017 byla zjištěna nerovnováha u šesti členských států a nadměrná nerovnováha u dalších šesti států. U těchto dvanácti členských států byla stanovena další analýza i v roce 2018. Podle hloubkových přezkumů nebyla u jednoho členského státu zjištěna nerovnováha, u osmi byla zjištěna nerovnováha a u tří nadměrná nerovnováha. Dodatek 3 uvádí přehled zjištění hloubkových přezkumů pro jednotlivé země[13].

Tabulka č. 1: Výsledky hloubkových přezkumů za období 2017–2018

	Výsledky hloubkových přezkumů za rok 2017	Výsledky hloubkových přezkumů za rok 2018
Bez nerovnováhy	FI	SI
Nerovnováha	DE, IE, ES, NL, SI, SE	BG, DE, IE, ES, FR, NL, PT, SE
Nadměrná nerovnováha	BG, FR, HR, IT, PT, CY	CY, HR, IT

Z hloubkových přezkumů vyplývá, že rizika se v řadě zemí zmenšují, což s sebou nese revizi příslušné kategorizace v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze.

- **Slovinsko,** u něhož byla v roce 2017 zjištěna nerovnováha, se podle nových zjištění ***nepotýká s nerovnováhou***. Rizika pro stabilitu se snížila a pokrok při provádění politických doporučení v posledních letech byl celkem uspokojivý, přičemž s realizací doporučení se v současnosti pokračuje.
- **Francie,** u níž byla v roce 2017 zjištěna nadměrná nerovnováha, se podle nových zjištění ***potýká s nerovnováhou***. Hospodářský vývoj a posílení politických opatření přispěly k postupné nápravě stávajících problémů, což vedlo k revizi kategorizace směrem k menšímu riziku.

[13] V případě Řecka probíhá dozor nad nerovnováhou a sledování nápravných opatření v kontextu ekonomického ozdravného programu v rámci Evropského mechanismu stability.

- **Bulharsko,** u něhož byla v roce 2017 zjištěna nadměrná nerovnováha, se podle nových zjištění ***potýká s nerovnováhou,*** neboť politická opatření a příznivé makroekonomické podmínky přispívají ke snižování nerovnováhy, zejména vůči zahraničí. Nadále je nutné další úsilí k dosažení udržitelné nápravy nerovnováhy. Komise bude pečlivě sledovat politické závazky, především příští národní program reforem, a vývoj nerovnováhy v rámci zvláštního monitorování.
- **Portugalsko,** u něhož byla v roce 2017 zjištěna nadměrná nerovnováha, se podle nových zjištění ***potýká s nerovnováhou,*** jelikož politická opatření a příznivé makroekonomické a finanční podmínky vedou k lepší bilanci rizik z hlediska zadlužení veřejného i soukromého sektoru a zahraničního dluhu. Výrazně poklesla zejména míra nezaměstnanosti, jež se nyní nachází na úrovni z období před krizí. Nadále je nutné další úsilí k dosažení udržitelné nápravy nerovnováhy. Komise bude pečlivě sledovat politické závazky, především příští národní program reforem, a vývoj nerovnováhy v rámci zvláštního monitorování.

Vývoj ve zbývajících zemích podrobených analýze v rámci hloubkových přezkumů je obecně příznivý.

- Německo, Irsko, Španělsko, Nizozemsko a Švédsko se podle zjištění stejně jako v roce 2017 ***potýkají s nerovnováhou***. Z těchto zemí přispívají příznivé makroekonomické podmínky ke snižování stavové nerovnováhy v **Irsku** a **Španělsku**, ačkoli pokrok v politikách ve Španělsku byl v poslední době jen mírný a nerovnoměrný. V **Nizozemsku** přijaly orgány pevný závazek řešit nerovnováhu, avšak tento závazek je teprve třeba realizovat. Pokrok při nápravě nerovnováhy v **Německu** je omezený: soukromé a veřejné investice v zemi sice rostou, ale stále existuje prostor pro jejich další růst. Ve **Švédsku** je pokrok rovněž omezený navzdory prvním známkám možného zpomalení růstu cen rezidenčních nemovitostí.
- Kypr, Chorvatsko a Itálie se podle zjištění stejně jako v roce 2017 ***potýkají s nadměrnou nerovnováhou***. Nerovnováha se snižuje v **Chorvatsku** a **Itálii**, k čemuž přispívá kombinace reforem, příznivých hospodářských podmínek a poklesu rizik v bankovním sektoru. Je však zapotřebí důraznější provádění politik, zejména v Chorvatsku. Na **Kypru**, kde byla realizace politik rovněž poněkud omezená, nebylo zaznamenáno žádné hmatatelné zlepšení.

4. POLITIKY ČLENSKÝCH STÁTŮ

Současná hospodářská situace odráží pozitivní účinek nedávno uskutečněných reforem a skýtá vhodnou příležitost k realizaci potřebných budoucích reforem. Přínos strukturálních reforem v členských státech v uplynulých letech se projevuje v celé Evropě. Do jaké míry je tento přínos – z hlediska klesající nezaměstnanosti, rostoucích příjmů a obnovené konvergence – pociťován, souvisí s rozdíly v reformním úsilí, jež bylo v poslední době vynaloženo. Další impuls pro reformy hospodářství, veřejné správy a systémů sociálního zabezpečení by pomohl zlepšit odolnost evropských ekonomik a společností a přestát budoucí makroekonomické otřesy. Přizpůsobení se probíhajícím strukturálním změnám by pomohlo zmenšit rozdíly v produktivitě a zlepšit výsledky v sociální oblasti. Reformy rovněž pomohou našim ekonomikám zachovat si stávající růst odstraněním omezení na straně nabídky. Současný příznivý hospodářský výhled nás nesmí ukolébat k nečinnosti.

Může nějaký čas trvat, než se přínos reforem plně projeví, ale zkušenosti ukazují, že reformy fungují a že současné příznivé podmínky pro ně vytváří ideální prostředí. Mnoho reforem není spojeno s významnými finančními náklady. Budou-li krátkodobé

ekonomické náklady nízké a spravedlivě rozdělené, může to posílit jejich účinnost a veřejnou podporu. K tomu je nutné pečlivé stanovení posloupnosti opatření a jejich slučování do balíčků. Například některé reformy trhů práce a výrobkových trhů mohou mít krátkodobé náklady, ale dlouhodobé přínosy, a zpravidla vzájemně posilují svůj dopad. Kromě toho je lze podpořit reformami, jež zlepší kvalitu a složení veřejných financí, a v některých členských státech využitím dostupného fiskálního prostoru. Politické náklady na provádění reforem bývají obecně nižší v hospodářsky příznivých obdobích. To je další dobrý důvod, proč si nenechat ujít příležitost, kterou nám současná hospodářská situace skýtá.

Reformy si žádají důkladnou přípravu a přiměřenou správní a technickou kapacitu. Předpokladem pro provádění reforem jsou reformy ke zvýšení kapacity, účinnosti a kvality správy. Reformy veřejné správy mají omezené krátkodobé náklady a mohou být účinné v jakémkoli stadiu cyklu. Mohou se vzájemně doplňovat s jinými vhodně koncipovanými reformami, jejichž důležitým přínosem i z krátkodobého hlediska je posílení důvěry. Dobře připravené a dostatečně kvalitní správní orgány mohou snáze zajišťovat informovanost o přínosech, vytvořit společný základ pro rozdílné zájmy zúčastněných stran a klást důraz na obecné blaho. Pro včasné provedení některých reforem může být nutné, aby byly zavedeny vhodné právní a technické (např. IT) podmínky. Dosažitelné a měřitelné výsledky reforem je třeba specifikovat, sledovat a sdělovat. Program Komise na podporu strukturálních reforem poskytuje členským státům významnou technickou podporu, aby byly zajištěny vhodné podmínky pro úspěšné provádění reforem (viz oddíl 2).

Zapojení vnitrostátních zúčastněných stran včetně sociálních partnerů přispívá k úspěšné realizaci a udržitelnosti reforem. Společná odpovědnost zúčastněných stran za reformy zlepšuje vyhlídky s ohledem na jejich realizaci a napomáhá dosažení přiměřených výsledků, a to i z hlediska spravedlnosti. Ačkoli by bylo možné jít i dále, přijaly členské státy některá opatření k výraznějšímu zapojení sociálních partnerů do koncipování a provádění reforem. Estonsko, Litva, Lotyšsko a Slovensko použily podporu z Evropského sociálního fondu, aby zvýšily kapacitu sociálních partnerů, pokud jde o jejich účast na koncipování klíčových reforem. Francouzská vláda sociální partnery vyzvala k jednání o reformě pojištění pro případ nezaměstnanosti. Italští sociální partneři podepsali novu dohodu o reprezentativnosti odborových svazů. V Dánsku byla uzavřena trojstranná dohoda týkající se všeobecného a odborného vzdělávání dospělých, jejímž cílem je zlepšit rozšiřování dovedností. Vláda v Portugalsku začala po zveřejnění zelené knihy o pracovněprávních vztazích projednávat se sociálními partnery opatření k řešení segmentace trhu práce. Sociální partneři v Nizozemsku se aktivně podílí na reformě důchodového systému. Některé členské státy do navrhování reforem zapojují i organizace občanské společnosti.

4.1 Odpovědné fiskální politiky, účinné a spravedlivé zdanění, finanční stabilita

Veřejné schodky a zadlužení v celé EU se především v důsledku stále rychlejšího růstu a nízkých úrokových sazeb nadále snižují. V souvislosti se zlepšujícími se hospodářskými vyhlídkami Komise očekává, že se v EU dále zlepší celkové saldo veřejných financí a následně se v nadcházejících letech téměř ve všech členských státech sníží poměr dluhu k HDP. Současná příznivá ekonomická situace skýtá příležitost vytvořit fiskální rezervy nezbytné pro posílení odolnosti vůči otřesům.

V řadě členských států se zlepšila správa fiskálních záležitostí; díky dalším zlepšením by byly veřejné finance udržitelnější a předvídatelnější. Bulharsko v nedávné době pozměnilo zákon o veřejných financích, aby dosáhlo plného souladu s požadavky EU. V České republice byl přijat nový zákon o fiskální odpovědnosti, který výrazně posílil fiskální řízení. Litva

provedla zlepšení, pokud jde o uplatňování vnitrostátních výdajových pravidel a odpovědnost za plnění fiskálních cílů. Malta zavádí ve všech vládních úřadech účetnictví na akruální bázi. Všechny členské státy s výjimkou Polska a České republiky, v níž se čeká na schválení členů parlamentem, mají zavedeny nezávislé fiskální rady. Stále jsou však v oblasti vnitrostátní správy fiskálních záležitostí patrné určité problémy. V některých členských státech by bylo možné posílit finanční autonomii nezávislých fiskálních orgánů. V členských státech s federálním ústavním uspořádáním je nutná lepší koordinace fiskálního plánování na různých úrovních správy.

Důsledné přezkumy výdajů zajišťují, aby byly prostředky daňových poplatníků vynakládány účinně. Mají potenciál zlepšovat výsledky veřejné politiky a přidělování veřejných prostředků na různé politické priority při zachování fiskální odpovědnosti. Přezkumy výdajů se nyní provádí v mnoha členských státech[14]. Španělsko například pověřilo svůj nezávislý fiskální orgán AIReF, aby provedl přezkum na různých úrovních státní správy. Některé iniciativy byly zahájeny i mimo eurozónu, například v Bulharsku, kde probíhají přezkumy výdajů na provoz a zaměstnance na několika ministerstvech a v několika obcích.

Musí být zaručeny jak veřejné, tak soukromé investice, aby byl posílen růstový potenciál eurozóny. V případě veřejných výdajů toho lze dosáhnout prostřednictvím správné fiskální struktury a zlepšením kvality veřejných financí. Některé členské státy přijaly víceleté plány k posílení výdajů v oblasti veřejných investic. Francie přijala „Grand plan d'investissement 2018–2022“, aby připravila hospodářství na budoucí výzvy. Irsko dále propracovalo svůj plán kapitálových investic na období 2018–2021 s cílem řešit nedostatky v infrastruktuře, jež jsou důsledkem nižších veřejných investic v období po krizi v oblastech, jako jsou bydlení, doprava a vodohospodářská infrastruktura. Německo dosáhlo pokroku při řešení omezení v oblasti kapacit a plánování u investic do infrastruktury v konkrétních odvětvích, například v dopravě. Je třeba nadále usilovat o mobilizaci soukromých investic, mimo jiné prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Je nutné reformovat systémy zdravotní péče a důchodové systémy, aby byla zachována udržitelnost, přístupnost a kvalita těchto systémů a zajištěna jejich přiměřenost. Spolu s rychlejším nárůstem počtu obyvatel ve věku nad 60 let a technologickým pokrokem v oblasti zdravotní péče patří zdravotnictví a důchody mezi odvětví s nejvyššími a nejrychleji rostoucími veřejnými výdaji. Problémem v některých členských státech zůstávají neoficiální platby k zajištění rozdílného zacházení a přístupu ke zdravotní péči, jež mají významné negativní důsledky, co se týče všeobecného přístupu ke zdravotní péči a udržitelnosti zdravotnictví. Většina členských států v posledních letech přijala opatření v oblasti důchodů a zdravotní péče, avšak meziroční pokrok se zdá být spíše mírný. Slovensko v poslední době zlepšuje nákladovou efektivnost systému zdravotní péče, mimo jiné realizací projektu týkajícího se zhodnocení vynakládaných finančních prostředků, který podle všeho vedl k některým pozitivním, hmatatelným změnám znamenajícím úspory. Dánsko zavedlo za účelem odložení odchodů do důchodu nové pobídky, jež mají omezit počet osob, které využívají systému předčasného odchodu do důchodu, a také Litva a Portugalsko zahájily reformy s cílem omezit negativní dopady některých aspektů jejich důchodových systémů na dlouhodobou fiskální udržitelnost. Tyto správné postupy je třeba uplatňovat všeobecněji, aby byla zachována udržitelnost veřejných financí, a tudíž také zaručena zdravotní péče a důchody pro občany, mimo jiné v zájmu mezigenerační spravedlnosti.

[14] Zdroj: sdělení Komise Euroskupině na základě průzkumu eurozóny (červen 2017), http://www.consilium.europa.eu/media/23582/eg-15-june-2017_note-on-spending-reviews.pdf

Spravedlivé daňové systémy napomáhající růstu mohou pomoci podpořit soukromé investice, zlepšit podnikatelské prostředí, zvýšit zaměstnanost, zmírnit nerovnosti a přispět k hospodářství odolnému z hlediska životního prostředí. Belgie postupně přesouvá daňovou zátěž z oblasti práce. Ve Francii se má daňová sleva na podporu zaměstnanosti a konkurenceschopnosti proměnit v trvalé snížení příspěvků zaměstnavatelů na sociální zabezpečení, přičemž k dalšímu snížení má dojít u nejnižších mezd. Lotyšsko a Maďarsko mírně snížily poměrně vysoké daňové zatížení osob s nízkými příjmy. Daňová opatření ve Švédsku podporují ekologičtější a udržitelnější hospodářství.

Agresivní daňové plánování znamená značné ztráty pro evropské daňové poplatníky; provedení právních předpisů EU pomůže tyto praktiky omezit. Ztráty příjmů v důsledku přesouvání zisku jen v rámci EU se odhadují na 50–70 miliard EUR. Agresivní daňové plánování narušuje rovné podmínky pro jednotlivé podniky a nekale odvádí finanční prostředky, jež by mohly vlády využít pro výdaje na různé účely. Zneužívání daňového systému lze zmírnit posílením vnitrostátních daňových předpisů, zvýšením transparentnosti a prostřednictvím spolupráce mezi vládami. Belgie, Kypr, Malta a Nizozemsko mění některé aspekty svých daňových systémů, jež umožňovaly agresivní daňové plánování. V Irsku byla k veřejné konzultaci předložena doporučení z nezávislého přezkumu zákona o dani z příjmu právnických osob. Do konce roku 2018 musí členské státy provést ve vnitrostátním právu ustanovení směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem.

Opatření přijatá k posílení bankovního sektoru a řešení velkého objemu úvěrů v selhání přináší výsledky a musí se dále zintenzivnit. V červenci 2017 se Rada dohodla na akčním plánu EU, jehož cílem je snížit objem úvěrů v selhání v bankovním sektoru a zabránit jejich vzniku v budoucnu[15]. Je třeba důrazně usilovat o realizaci opatření v oblasti dohledu nad bankami, reformu insolvenčních rámců a rámců pro vymáhání pohledávek, rozvoj sekundárních trhů pro klasifikovaná aktiva a restrukturalizaci bankovního odvětví, aby se zlepšila ziskovost bank, transmise měnové politiky a financování hospodářské činnosti. Jako účinné se ukazuje úsilí Itálie včetně vytvoření sekuritizačního systému pro úvěry v selhání. Slovinská národní banka zavedla soubor nástrojů pro prevenci, identifikaci a řízení úvěrů v selhání. Irsko a Chorvatsko rovněž podnikly kroky na podporu sanace úvěrů v selhání, například pozměněním daňových pravidel. Objem úvěrů v selhání je však v některých členských státech stále velký a snižuje ziskovost zejména menších bank.

4.2 Odolné a inkluzivní trhy práce, vzdělávací systémy a sociální politiky

Ačkoli je míra zaměstnanosti v Evropě nyní historicky nejvyšší a chudoba a sociální vyloučení se začaly snižovat, přetrvávají některé významné problémy. Nezaměstnanost a počet osob ohrožených chudobou jsou stále příliš vysoké, což svědčí o tom, že oživení se dosud neprojevilo ve všech částech společnosti a hospodářství. Trhy práce a sociální a vzdělávací systémy se musí nejen vypořádat s negativními pozůstatky z minulosti, ale také se přizpůsobit, aby byly schopné čelit výzvám spojeným s globalizací a technologickým pokrokem.

Udržitelné a inkluzivní systémy sociální ochrany mají zásadní význam pro zmírnění dopadů hospodářských otřesů. V souladu se zásadami evropského pilíře sociálních práv by měli mít všichni pracující přístup k sociální ochraně bez ohledu na druh a trvání jejich pracovního vztahu. Zvyšující se mobilita pracovníků a nové formy zaměstnání jsou však trendy, které nejsou snadno slučitelné se stávajícími systémy sociální ochrany. Dánsko,

[15] Viz závěry Rady o Akčním plánu pro řešení úvěrů v selhání v Evropě ze dne 11. července 2017 a sdělení Komise: První zpráva o pokroku při snižování úvěrů v selhání v Evropě, COM(2018) 37 final.

Francie, Itálie, Polsko a Portugalsko zahájily v této oblasti reformy, jež jsou zaměřeny například na rozšíření sociálních práv a dávek v nezaměstnanosti s ohledem na osoby s nestandardní formou zaměstnání a osoby samostatně výdělečně činné. V Portugalsku existují mimo jiné plány, jejichž cílem je posílit schopnost aktivace příjemců, například zlepšením spolupráce mezi službami zaměstnanosti a sociálními službami. Opatření Belgie spočívají v dodatečné podpoře, pokud jde o akumulaci důchodu samostatně výdělečně činných osob, a ve snížení limitu příspěvků na sociální zabezpečení těchto osob na začátku jejich činnosti. Ve Švédsku se mohou samostatně výdělečně činné osoby kromě povinného pojištění pro případ nezaměstnanosti rozhodnout i pro připojištění se státním příspěvkem. Francie oznámila reformu systému dávek v nezaměstnanosti za účelem podpory využívání delších pracovních smluv v podnicích.

Rámeček č. 1: Udržitelné, přiměřené a účinné sociální záchranné sítě v Evropě

V evropském pilíři sociálních práv podtrhuje několik zásad – zejména zásady č. 12 a 14[16] – význam přiměřené sociální ochrany. Přiměřená sociální ochrana, včetně starobních důchodů, zdravotní péče, dávek v nezaměstnanosti a sociální pomoci, je mimořádně důležitá pro ulehčení tíživé životní situace, v níž se nachází lidé a rodiny, když čelí ztrátě zaměstnání či jiným komplikacím. Má zásadní význam ve světě rychlých změn v důsledku stárnutí obyvatelstva, technologií a globalizace, jelikož podporuje občany při přechodech mezi zaměstnáními a pomáhá jim plně využít příležitostí a řešit výzvy, které rychle se měnící hospodářství přináší. V širším měřítku je přiměřená a účinná sociální ochrana nezbytná pro prosperující ekonomiku a dobře fungující trhy práce, jež jsou zárukou tvorby kvalitních pracovních míst a udržitelného růstu. Dlouhodobou fiskální udržitelnost systémů sociální ochrany lze zajistit pouze v případě, že je široce rozloženo sdílení rizik, jež je se sociální ochranou úzce spjato.

Mnoho členských států modernizuje své systémy sociální ochrany zlepšováním působnosti a přiměřenosti dávek a služeb, zejména pokud jde o pracovníky s nestandardní formou zaměstnání, a aktivně podporuje účast na trhu práce. Několik členských států, například Itálie, Dánsko, Lotyšsko, Portugalsko a Francie, rozšířilo v loňském roce sociální ochranu s ohledem na osoby samostatně výdělečně činné. Členské státy rovněž přijímají opatření za účelem aktivnější podpory účasti na trhu práce, přičemž se často zaměřují na konkrétní skupiny. Slovensko realizuje ambiciózní akční plán na podporu dlouhodobě nezaměstnaných osob, kterým se snaží poskytovat individuálně přizpůsobené služby. Ve Španělsku byla vytvořena síť pro sociální začlenění, jež funguje jako nástroj koordinace mezi sociálními službami a službami zaměstnanosti.

Pro řešení výzev, kterým společně členské státy čelí, je však celkově zapotřebí komplexnější a ucelenější přístup. V tomto směru již pomohla výrazná tvorba pracovních míst v posledních letech. Je však třeba také připomenout, že ačkoli mít práci je i nadále nejlepší pojistkou proti chudobě, téměř 10 % pracovníků spadá do kategorie osob, na něž se vztahuje chudoba pracujících. A tento podíl se v kontextu měnících se trhů práce pomalu zvyšuje.

Intenzita a trvání chudoby v některých členských státech narůstá, což svědčí o nedostatcích v koncepci a provádění sociální ochrany. Například Itálie zavedla v březnu 2017 systém podpory všeobecného minimálního příjmu a na základě zákona o rozpočtu na rok 2018 byly strukturálně přiděleny další zdroje. Portugalsko provedlo významné změny v systému minimálního příjmu, aby posílilo svou schopnost integrovat a chránit osoby žijící v chudobě bez diskriminace na základě státní příslušnosti. Ačkoli je však sociální pomoc nutná k tomu, aby každý, kdo nemá dostatečné prostředky, mohl žít důstojný život, mělo by se k ní přistupovat až jako k poslední možnosti a umožňovat občanům, aby znovu převzali aktivní úlohu ve společnosti, a podporovat je v tom. Zlepšením koncepce systémů daní a dávek, podporou rovných příležitostí ve vzdělávání a odborné přípravě, zajištěním přístupu ke kvalitním sociálním službám a zdravotní péči a podporou rovnosti žen a mužů lze přispět ke snížení nerovností a chudoby a zastavení jejich přenášení do dalších generací.

Vznikající nové formy práce si žádají přizpůsobení institucí trhu práce. Aby se zabránilo segmentaci trhu práce, je třeba udržovat rovnováhu mezi potřebou flexibility k uspokojení

[16] Každý, kdo nemá dostatečné prostředky, má právo na přiměřené dávky zaručující minimální příjem, který mu umožní důstojný život ve všech etapách života a účinný přístup k podpůrnému zboží a službám. V případě osob, které mohou pracovat, by měly být dávky zaručující minimální příjem kombinovány s pobídkami k (znovu)začlenění na trhu práce.

měnící se poptávky po pracovní síle a potřebou zabezpečení pracujících a jejich rodin. Litva například zahájila komplexní reformu zákoníku práce, jejímž cílem je zjednodušit pravidla pro ukončení zaměstnání, zkrátit maximální dobu trvání smluv na dobu určitou, zvýšit dávky v nezaměstnanosti a podpořit kolektivní vyjednávání.

Stárnutí obyvatelstva vede k poklesu nabídky pracovních sil a vyvíjí tlak na aktivní populaci s ohledem na zajištění udržitelnosti a přiměřenosti důchodových systémů. V příštích několika letech má odejít do důchodu velké množství osob. Z tohoto pohledu je naprosto zásadní zvyšovat účast na trhu práce a produktivitu. Existuje značný prostor pro zvýšení míry zaměstnanosti žen, starších pracovníků, osob s nízkou úrovní dovedností, zdravotně postižených osob a osob z přistěhovaleckého prostředí. Pro usnadnění zaměstnanosti osob z těchto skupin je třeba mimo jiné omezovat demotivační faktory odrazující od práce, poskytovat individuálně přizpůsobené vzdělávání a odbornou přípravu, umožňovat pružnou pracovní dobu a zajišťovat přístup k cenově dostupné a kvalitní zdravotní péči, péči o děti a jiným službám péče. Opatření na podporu pružné pracovní doby nebo přístupu ke službám péče přijaly mimo jiné Česká republika, Lucembursko, Rumunsko a Slovensko. Německo a Rakousko podporují delší pracovní život umožněním pružnějšího přechodu starších pracovníků do důchodu. Několik zemí včetně Německa, Dánska, Finska a Švédska přijalo opatření na podporu integrace osob z přistěhovaleckého prostředí na trhu práce.

Dovednosti pracovníků by měly během celého jejich pracovního života odpovídat potřebám trhu práce. Základní dovednosti mladých Evropanů se v několika členských státech zhoršují a přístup ke vzdělávání je často nerovný. Vzdělávací systémy je třeba dále modernizovat a otevírat znevýhodněným skupinám, aby jednotlivcům umožňovaly stát se aktivními občany a co nejlépe využít svého pracovního života, a také přizpůsobit potřebám trhu práce. Úsilí o zlepšení vzdělávacích systémů ve všech fázích musí být pojato široce, aby poskytlo vyhlídky mladým i starším lidem. Spolu s neustálým rozšiřováním dovedností a rekvalifikací by se tak zabránilo tomu, že by nebyl dostatek kvalifikovaných pracovních sil a vznikal by nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, což jsou problémy, kterými v současné době trpí především malé a střední podniky. Některé členské státy se začaly touto problematikou zabývat. V Irsku se veřejné výdaje na vzdělávání vrátily na úroveň z období před krizí a posiluje se vzdělávací systém. Dánsko provádí široké reformy vzdělávání, jež mají za cíl zlepšit výsledky škol a zvýšit akademickou úroveň. Chorvatsko zavádí pilotní program v oblasti digitální transformace škol. V Portugalsku, kde byla v uplynulých letech již přijata určitá opatření, byl nedávno zaveden program zaměřený na posílení dovedností a kvalifikací dospělého obyvatelstva.

Rámeček č. 2: Posilování postavení pracovníků lepším rozvojem dovedností v Evropě

V evropském pilíři sociálních práv podtrhuje několik zásad – zejména zásada č. 1[17] – význam přístupu ke všeobecnému a odbornému vzdělávání a celoživotnímu učení. Evropa je zásadně závislá na dovednostech svých pracovníků. Všeobecné a odborné vzdělávání jsou hybnými silami růstu, zaměstnanosti a odolnosti. Evropa je na dobré cestě ke splnění cílů strategie Evropa 2020, pokud jde o předčasné ukončování školní docházky a podíl obyvatelstva s terciárním vzděláním, a členské státy přijímají opatření k modernizaci svých systémů všeobecného a odborného vzdělávání, kterými rovněž usilují o řešení nízké úrovně základních dovedností, lepší relevantnost odborného vzdělávání a přípravy a vysokoškolského vzdělávání z hlediska uplatnění na trhu práce, rozšíření učňovské přípravy a zvýšení její kvality a uznávání dovedností získaných mimo oficiální systém vzdělávání. V souladu s doporučením Rady o cestách prohlubování dovedností mají členské státy stanovit nejpozději v polovině roku 2018 vhodná opatření; Komise doporučuje, aby tak učinily v rámci národních programů reforem, jež mají být předloženy letos na jaře, a navrhuje, že vymezená opatření zhodnotí v rámci stávajících postupů podávání zpráv[18].

Mnoho výzev nicméně přetrvává. Zaměstnavatelé jen těžko hledají osoby se správnými dovednostmi. Osoby s nízkou úrovní dovedností nebo nízkou kvalifikací jsou vystaveny riziku nezaměstnanosti, chudoby, horšího zdravotního stavu, sociálního vyloučení a nedostatečné možnosti demokratické účasti. Pouze polovina z nich pracuje (ve srovnání s 80 % vysoce kvalifikovaných osob), což má nepříznivý dopad na nabídku pracovní síly a produktivitu. Nejvýznamnějším faktorem spojeným se slabými výsledky ve vzdělávání je i nadále znevýhodněné sociálně-ekonomické prostředí. Kvůli technologickým změnám a stárnutí obyvatelstva jsou nutné investice do rekvalifikace a rozšiřování dovedností, avšak příležitosti vzdělávat se využívá pouze každý desátý dospělý a mnoho osob nijak neusiluje o rozvoj dovedností nezbytných k úspěšnému zvládnutí digitální transformace. Z toho důvodu podporuje první zásada evropského pilíře sociálních práv přístup k vysoce kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě v perspektivě celoživotního učení, aby se občané mohli plně účastnit na životě společnosti.

[17] Každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržel a nabyl dovednosti, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat změny na trhu práce.
[18] Doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé (Úř. věst. C 484, 24.12.2016).

V zájmu naplnění této zásady je klíčové úplné provedení nové agendy dovedností, jež byla představena v roce 2016. Agenda řeší hlavní problémy prostřednictvím deseti opatření, jež mají podpořit dospělé osoby s nízkou kvalifikací při získávání základních dovedností (iniciativa „Cesty prohlubování dovedností“), napomoci investicím do digitálních dovedností (vnitrostátní koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa), snížit nesoulad mezi vyučovanými dovednostmi a dovednostmi potřebnými v odvětví služeb a v průmyslové výrobě (plán pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností), zvýšit transparentnost dovedností a kvalifikací (evropský rámec kvalifikací, Europass), modernizovat a zatraktivnit odborné vzdělávání a přípravu, řešit odliv mozků v celé EU a posílit klíčové kompetence evropských občanů. Komise bude v roce 2018 nadále spolupracovat s OECD na podpoře strategií v oblasti dovedností v příslušných členských státech a v souvislosti s různými opatřeními, jež jsou zaměřena na odborné vzdělávání a přípravu s ohledem na konkrétní potřebné dovednosti na trhu práce. V listopadu 2017 Komise upřesnila perspektivu Evropského prostoru vzdělávání, v němž pomůže výraznější přeshraniční spolupráce a posílená mobilita zvýšit kvalitu výuky a učení, posílit dovednosti mladých lidí a zlepšit jejich vyhlídky na získání zaměstnání. Dne 17. ledna 2018 Komise rovněž předložila akční plán pro digitální vzdělávání.

4.3 Kvalitní investice, vyšší produktivita, konkurenceschopnost

Vzhledem k příznivým podmínkám financování a optimističtějšímu hospodářskému klimatu, jež je částečně způsobeno odstraněním překážek pro investice, nyní investice rostou. Podmínky pro investice se v poslední době zlepšují, jelikož se snižuje nejistota, zmenšuje se tlak na oddlužení podniků, zlepšují se podmínky financování i výhled s ohledem na agregátní poptávku. Podíl celkových investic – a zejména veřejných investic – na HDP je však stále poměrně nízký. Rostou investice do nehmotných aktiv, ovšem z nízkých úrovní.

Řeší se odstranění strukturálních překážek pro investice v souladu s investičním plánem pro Evropu. Třetí pilíř investičního plánu podporuje odstraňování překážek pro investice a větší předvídatelnost regulace s cílem zachovat atraktivitu Evropy pro investice. Aby se zvýšila konkurenceschopnost evropských ekonomik, je naprosto zásadní provést reformy k posílení výrobkových trhů a na podporu inovací. Vysoké náklady na regulaci a administrativní zátěž – byť se v poslední době snížily – omezují podnikatelské prostředí. Mezi institucionální nedostatky, jež je třeba řešit, patří neefektivnost veřejné správy, regulační zátěž, korupce a problémy v oblasti právního státu a účinnosti soudnictví. Stále se zlepšuje hospodářská soutěž v odvětví služeb, což umožňuje využívat výhod digitalizace, účinnějších hodnotových řetězců, lepšího výběru a nižších cen. Finsko konkrétně dosáhlo značného pokroku, pokud jde o zlepšení regulačního rámce a snížení administrativní zátěže k dalšímu posílení hospodářské soutěže v odvětví služeb, včetně pokroku v souvislosti s rámcem týkajícím se poskytovatelů služeb v rámci ekonomiky sdílení. Na Slovensku byl přijat balíček opatření ke zlepšení podnikatelského prostředí a zvýšení investic, jenž má být proveden do roku 2019, a Francie podnikla kroky ke snížení vysokého daňového zatížení podniků.

K nedostatkům podnikatelského prostředí přispívají i slabiny ve správní kapacitě. Zlepšuje se rámec pro zadávání veřejných zakázek ve Španělsku, Maďarsku a Rumunsku. Portugalsko přijalo opatření ke zlepšení fungování a zvýšení účinnosti insolvenčních a daňových řízení. Kypr a Česká republika postupně zavádí služby elektronické veřejné správy a Slovinsko přijalo v zájmu poskytnutí dalších pobídek pro investice pravidla, jež by měla urychlit stavební řízení a posílit právní jistotu investorů.

Korupce je v některých částech Evropy i nadále překážkou růstu, jelikož vede k nejistotě pro podniky, pomalejším správním postupům a dodatečným nákladům pro společnost a hospodářství. Korupci uvádí jako problém při podnikání 37 % podniků v celé EU, přičemž v některých členských státech se jedná o obzvláště naléhavý problém[19]. Na vnitrostátní úrovni byla k řešení tohoto problému přijata některá opatření. Itálie vyvinula úsilí, aby zlepšila svou veřejnou správu, a přijala důležité právní předpisy proti korupci. Španělsko rovněž zaznamenalo pokrok při provádění rámce pro transparentnost a boj proti korupci. Nové právní předpisy o ochraně poskytované oznamovatelům byly přijaty v Litvě a Itálii a zvažují se v několika jiných členských státech.

Přístup k financování, zejména pro malé a střední podniky, se v celé Evropě postupně zlepšuje. V případě začínajících a rozvíjejících se úspěšných podniků hraje důležitou úlohu jiné než bankovní financování. Rizikové financování a financování rychle se rozvíjejících podniků se v menších zemích a mimo finanční centra dokonce i ve větších zemích začíná teprve zavádět. Jako dobrý příklad podpory takového úsilí slouží opatření přijatá Portugalskem ke zlepšení přístupu ke kapitálu, například zavedení nových finančních nástrojů. Také Slovinsko nabízí nová finanční opatření pro malé a střední podniky s cílem zlepšit jejich přístup k alternativním zdrojům financování. Kypr provádí akční plán pro růst včetně rámce pro přilákání a usnadnění rozsáhlých investic.

Je třeba následovat pozitivní příklady podpory růstu produktivity. Podpůrná opatření přijatá v různých členských státech reagují na problémy, jež jsou alespoň do jisté míry pro jednotlivé země charakteristické. Lucembursko posílilo diverzifikaci svého hospodářství, mimo jiné odstraněním překážek pro investice a inovace. V Belgii je vyvíjena řada aktivit na podporu investic do znalostního kapitálu – zejména prostřednictvím opatření ke zvýšení využívání digitálních technologií – a šíření inovací. Španělsko přijalo první opatření ke zlepšení správy systému výzkumu a inovací. Dánsko zavedlo program, kterým chce zvýšit produktivitu a zlepšit podnikatelské prostředí, a Polsko a Lotyšsko snížily zdanění, aby podpořily investice. V Německu podporuje síť odborných středisek digitalizaci malých a středních podniků a tzv. digitální uzly usnadňují spolupráci mezi začínajícími podniky, malými a středními podniky, průmyslem, vědou a správou. Estonská vláda zavedla na podporu ekosystému začínajících podniků nový program víz pro podnikatele ze zemí mimo EU, kteří si přejí založit v Estonsku začínající podnik (startup). V Nizozemsku je realizována řada opatření na podporu zavedení oběhového hospodářství, mimo jiné prostřednictvím veřejných zakázek.

5. DALŠÍ KROKY

Evropský semestr představuje příležitost pro neustálý dialog mezi Komisí, členskými státy, sociálními partnery a zúčastněnými stranami na všech úrovních v průběhu celého roku. Dnes zveřejněné zprávy o jednotlivých zemích vychází z obsáhlých jednání s vládami, vnitrostátními orgány a zúčastněnými stranami na technické i politické úrovni, včetně dvoustranných setkání na vysoké úrovni, jež se konala v prosinci 2017. Zjištění z těchto jednání budou představena v zastoupeních Komise v hlavních městech členských států a bude jim věnována pozornost také v rámci dvoustranných setkání. Místopředsedové Komise a komisaři navštíví členské státy, aby se seznámili se stanovisky sociálních partnerů, parlamentů, vlád a dalších zúčastněných stran k analýze ve zprávách o jednotlivých zemích.

[19] Ve všech členských státech se průběžně posuzuje obecné politické prostředí a úsilí v oblasti boje proti korupci. Komise provedla analýzu hlavních výzev ve zprávách o situaci v několika členských státech, v nichž jsou patrná obzvláště velká rizika a nedostatky, jež jsou překážkou pro investice, účinné přidělování zdrojů, hospodářskou výkonnost a růst.

Komise projedná souhrnná zjištění ze zpráv o jednotlivých zemích s Evropským parlamentem.

Dalším krokem, který musí členské státy s ohledem na zjištěné výzvy podniknout, je představit své hospodářské a sociální priority v rámci národních programů reforem, jež mají být předloženy do poloviny dubna. Aby byla reakce na tyto výzvy přiměřená a udržitelná, Komise doporučuje, aby byly národní programy reforem vypracovány za podpory všech hlavních zúčastněných stran, například sociálních partnerů, regionálních a místních orgánů či organizací občanské společnosti.

DODATEK 1 – INTEGROVANÝ DOHLED NAD MAKROEKONOMICKOU A FISKÁLNÍ NEROVNOVÁHOU

	Postup při makroekonomické nerovnováze[20]	**Pakt o stabilitě a růstu (SRC: střednědobý rozpočtový cíl / PNS: postup při nadměrném schodku)**	**Poznámky**
AT		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení[21]	
BE		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení	
BG	Nerovnováha	Preventivní složka SRC překonán	
CY	Nadměrná nerovnováha	Preventivní složka SRC dosažen; podléhá přechodnému pravidlu o zadlužení	
CZ		Preventivní složka SRC překonán	
DE	Nerovnováha	Preventivní složka SRC překonán; podléhá pravidlu o zadlužení	
DK		Preventivní složka SRC dosažen	
EE		Preventivní složka SRC dosud nedosažen	
EL			Zvláštní program finanční pomoci
IE	Nerovnováha	Preventivní složka SRC dosažen; podléhá přechodnému pravidlu o zadlužení	
ES	Nerovnováha	Nápravná složka Nadměrný schodek, lhůta pro jeho nápravu: 2018	
FR	Nerovnováha	Nápravná složka Nadměrný schodek, lhůta pro jeho nápravu: 2017 SRC dosud nedosažen; podléhá	

[20] Jak kategorie „nerovnováha“, tak kategorie „nadměrná nerovnováha“ vyžadují zvláštní monitorování, které je uzpůsobeno podle závažnosti problémů.

[21] Pravidlo o zadlužení: pokud není dodržena referenční hodnota 60 % pro poměr dluhu k HDP, bude vůči dotčenému členskému státu zahájen postup při nadměrném schodku, a to po zvážení všech relevantních faktorů a dopadu hospodářského cyklu, ledaže je rozdíl mezi mírou zadlužení tohoto státu a 60% referenční hodnotou ročně snižován o 1/20 (jednu dvacetinu) (průměrně za tři roky). Přechodné pravidlo o zadlužení: každý členský stát, na který se vztahuje postup při nadměrném schodku, má po nápravě nadměrného schodku tři roky na splnění pravidla o zadlužení. To však neznamená, že by pravidlo o zadlužení během tohoto období neplatilo, protože členské státy by měly v průběhu tohoto přechodného období dosáhnout dostatečného pokroku k jeho splnění. Negativní posouzení pokroku dosaženého s ohledem na doporučenou hodnotu pro snižování dluhu během přechodného období může vést k zahájení postupu při nadměrném schodku.

		přechodnému pravidlu o zadlužení[22]	
HR	Nadměrná nerovnováha	Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení	
HU		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení	
IT	Nadměrná nerovnováha	Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení	
LT		Preventivní složka SRC dosažen	
LU		Preventivní složka SRC překonán	
LV		Preventivní složka SRC dosud nedosažen	
MT		Preventivní složka SRC dosažen	
NL	Nerovnováha	Preventivní složka SRC překonán	
PL		Preventivní složka SRC dosud nedosažen	
PT	Nerovnováha	Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá přechodnému pravidlu o zadlužení	
SI		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá přechodnému pravidlu o zadlužení	
SE	Nerovnováha	Preventivní složka SRC překonán	
SK		Preventivní složka SRC dosud nedosažen	
RO		Preventivní složka Podléhá postupu při významné odchylce	
FI		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá pravidlu o zadlužení	
UK		Preventivní složka SRC dosud nedosažen; podléhá přechodnému pravidlu o zadlužení	

(*) Doporučení podle balíčku dvou právních aktů (nařízení č. 473/2013) ohledně opatření přijímaných k zajištění včasné nápravy nadměrného schodku veřejných financí se týkají pouze členských států v eurozóně.

[22] Podmíněno zrušením rozhodnutí o PNS na základě validovaných výsledných rozpočtových údajů za rok 2017.

DODATEK 2 – POKROK PŘI PLNĚNÍ CÍLŮ STRATEGIE EVROPA 2020

Cíle strategie Evropa 2020 pro EU	Údaje za rok 2010	Poslední dostupné údaje	V roce 2020, na základě posledních trendů
1. Zvýšení míry zaměstnanosti obyvatelstva ve věku 20–64 let alespoň na 75 %	68,6 %	72,3 % (3. čtvrtletí 2017)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
2. Zvýšení kombinovaných veřejných a soukromých investic do výzkumu a vývoje na 3 % HDP	1,93 %	2,03 % (2016)	Cíle pravděpodobně nebude dosaženo
3a. Snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990 alespoň o 20 %	Snížení o 14 %	Snížení o 23 % (2016)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
3b. Zvýšení podílu, který na konečné spotřebě energie zaujímá energie z obnovitelných zdrojů, na 20 %	12,5 %	17,04 (2016)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
3c. Pokrok při plnění 20% cíle v oblasti energetické účinnosti	5,7 % (pro spotřebu primární energie)	16,0 % (2016) (pro spotřebu primární energie)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
4a. Snížení míry předčasného ukončování školní docházky pod 10 %	13,9 %	10,7 % (2016)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
4b. Zvýšení podílu obyvatelstva ve věku 30–34 let s dokončeným terciárním vzděláním alespoň na 40 %	33,8 %	39,1 % (2016)	Cíle pravděpodobně bude dosaženo
5. Snížení počtu lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením nejméně o 20 milionů	Zvýšení o 0,5 milionu (ve srovnání s výchozím rokem 2008)	Zvýšení o 1 milion (ve srovnání s výchozím rokem 2008)	Cíle pravděpodobně nebude dosaženo

DODATEK 3 – ZJIŠTĚNÍ HLOUBKOVÝCH PŘEZKUMŮ PRO JEDNOTLIVÉ ZEMĚ

Bulharsko se potýká s nerovnováhou. Slabiny ve finančním sektoru provází vysoké zadlužení a úvěry v selhání v podnikovém sektoru v situaci, kdy trh práce není plně adaptován. Na druhou stranu čistá vnější pozice se zlepšila, zejména v důsledku přebytku běžného účtu. Orgány dosáhly pokroku při plnění doporučení v návaznosti na přezkum kvality aktiv a rozvahy, avšak přetrvávající problémy spojené se slabou správou věcí veřejných, kvalitou aktiv a dohledem ještě nebyly plně vyřešeny. Silný růst působil ve prospěch neustálého snižování soukromého zadlužení a dalšího poklesu podílu úvěrů v selhání, ale objem úvěrů v selhání v podnikovém sektoru je stále vysoký. Navzdory přetrvávajícím strukturálním problémům se dále zlepšovala situace na trhu práce, například pokud jde o vysoký podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Byla přijata některá opatření, jež mají řešit hlavní zdroje nerovnováhy, ale je nutný další pokrok, aby se země vypořádala s přetrvávajícími slabinami ve finančním sektoru, včetně dalšího zlepšení bankovního a nebankovního dohledu, řešení problematiky těžko ocenitelných aktiv a dozoru na úrovni skupiny a dokončení reformy insolvenčního rámce.

Chorvatsko se potýká s nadměrnou nerovnováhou. Slabiny souvisí s vysokou úrovní veřejného, soukromého i zahraničního dluhu – přičemž všechny typy dluhu jsou z velké části denominovány v cizí měně – v kontextu nízkého potenciálního růstu. Současný růst, který přesahuje svůj odhadovaný potenciál, však pomáhá snižovat stavovou nerovnováhu: míra veřejného, soukromého a zahraničního dluhu se rychlým tempem snižuje. Záporná čistá vnější pozice zůstává značná, ale zlepšuje se v důsledku přebytku běžného účtu. Silný růst působil ve prospěch dalšího snižování dluhu, avšak tempo oddlužování se pravděpodobně zpomalí, jakmile úvěrové toky do domácností a podniků přejdou do kladných hodnot. Veřejný dluh dosáhl maxima v roce 2014 a v současné době klesá díky silnému růstu HDP a snižování celkového schodku státního rozpočtu. Bankovní sektor je stále více ziskový a objem úvěrů v selhání nadále klesal. Zdrojem zranitelnosti nicméně zůstává expozice podniků a domácností vůči měnovému riziku (hlavně s ohledem na euro). Přestože se zlepšují hospodářské podmínky, byl zaznamenán jen malý pokrok, pokud jde o přijetí politických opatření zaměřených na řešení makroekonomické nerovnováhy, mimo jiné zvýšením stále nízkého růstového potenciálu.

Kypr se potýká s nadměrnou nerovnováhou. Velmi vysoký podíl úvěrů v selhání zatěžuje finanční sektor a velký objem soukromého, veřejného a zahraničního dluhu zatěžuje hospodářství v kontextu stále poměrně vysoké – byť klesající – nezaměstnanosti a slabého potenciálního růstu. Saldo běžného účtu je stále záporné a zvětšuje se a nedostačuje k tomu, aby zaručilo udržitelný vývoj značného objemu čistých vnějších závazků. Soukromé zadlužení se snižuje jen pomalu a úvěrové toky do soukromého sektoru navzdory velmi vysoké úrovni soukromého zadlužení rostou. Úsilí bank o restrukturalizaci úvěrů, silný cyklický vzestup a realizace dřívějších reforem umožnily omezit úvěry v selhání, avšak jejich objem zůstává stále velmi velký. Snižování míry zadlužení v soukromém sektoru a omezování úvěrů v selhání brání chabé vynucování smluv, neefektivita soudního systému, nedostatky v provádění právních předpisů pro exekuční a úpadkové řízení a špatná platební morálka. Obezřetné nastavení fiskální politiky a aktivní politika v oblasti správy dluhu urychlily snižování veřejného dluhu. Je třeba obnovit dynamiku reforem, aby se podařilo zejména snížit veřejný dluh, zlepšit konkurenceschopnost, urychlit omezování úvěrů v selhání a zvýšit potenciální růst.

Francie se potýká s nerovnováhou. Slabiny – jež mají přeshraniční význam – pramení z vysokého veřejného zadlužení a slabé dynamiky v oblasti konkurenceschopnosti v kontextu

nízkého růstu produktivity. Mírný růst mezd přispívá k dalšímu zlepšování nákladové konkurenceschopnosti. Jako záporný faktor naopak působí omezený růst produktivity. Nenákladovou konkurenceschopnost stále nepříznivě ovlivňuje nízká schopnost trhu práce reagovat na měnící se podmínky poptávky a nabídky a některé prvky podnikatelského prostředí. Poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2017 dále vzrostl, ale podle prognóz se má v letech 2018 a 2019 stabilizovat. Dříve nepříznivé trendy tak ustoupily, hospodářské podmínky se zlepšují a reformní úsilí nabírá na síle. Nedávno oznámená a přijatá politická opatření mohou mít ve střednědobém výhledu pozitivní vliv jak z domácího, tak přeshraničního hlediska. Bylo dosaženo pokroku v několika oblastech včetně trhů práce a zdanění, ačkoli dosud nebyly realizovány oznámené iniciativy ke zlepšení podnikatelského prostředí, odborného vzdělávání a přípravy, podpory v nezaměstnanosti a důchodových systémů. Další opatření jsou zapotřebí k zajištění lepšího přístupu uchazečů o zaměstnání na trh práce, zjednodušení daňového systému a přezkoumání vládních výdajů v zájmu lepší udržitelnosti veřejných financí a vyššího růstového potenciálu.

Německo se potýká s nerovnováhou. Trvale vysoký přebytek běžného účtu je přeshraničního významu a odráží nízkou úroveň investic v souvislosti s úsporami jak v soukromém, tak veřejném sektoru. Přebytek, který vzniká z velké části ve vztahu k zemím mimo EU, se od roku 2016 mírně snížil a podle předpokladů bude v nadcházejících letech postupně klesat v důsledku růstu domácí poptávky, ačkoli bude během celého prognózovaného období nadále dosahovat historicky vysokých hodnot. Přestože v současnosti dochází k posunu směrem k růstu stimulovanému více domácí poptávkou, zůstávají spotřeba i investice navzdory příznivým cyklickým a finančním podmínkám a potřebám investic do infrastruktury, pro něž existuje fiskální prostor, jako podíl HDP utlumené. Byla přijata řada opatření k posílení veřejných investic, ale toto úsilí dosud nevedlo k trvale rostoucímu trendu v oblasti veřejných investic jako podílu HDP. Pokrok při realizaci doporučení v jiných oblastech je také omezený.

Irsko se potýká s nerovnováhou. Slabinu představuje vysoký objem soukromého a veřejného zadlužení a čistých vnějších závazků. Došlo však ke značnému zlepšení. Silný růst produktivity v uplynulých letech přinesl lepší konkurenceschopnost a kladné saldo běžného účtu znamenající rychlé snížení vysokého objemu čistých zahraničních závazků. Intenzivní hospodářský růst nadále podporuje snižování soukromého zadlužení, ale objem soukromého dluhu zůstává vysoký, ačkoli při posuzování zadlužení podniků je třeba zohlednit silný vliv činností nadnárodních společností; zadlužení domácností se zdá být obecně v souladu se základními předpoklady. Veřejný dluh má mít podle prognóz nadále klesající tendenci a schodek se postupně vyrovnává. Ceny rezidenčních nemovitostí rostou rychlým tempem – ačkoli z pravděpodobně podhodnocených úrovní – a posilují se tak rovněž bilance domácností. Banky jsou dobře rekapitalizovány a jejich ziskovost se postupně zlepšuje. Objem úvěrů v selhání – byť stále vysoký – nadále klesá. Byla přijata politická opatření k řešení těchto slabin, avšak u některých z nich bude nějaký čas trvat, než přinesou očekávané výsledky.

Itálie se potýká s nadměrnou nerovnováhou. Vysoký veřejný dluh a dlouhodobě slabá dynamika produktivity obnášejí do budoucna rizika s přeshraničním významem v kontextu stále vysokého objemu úvěrů v selhání a vysoké nezaměstnanosti. Míra veřejného zadlužení se pravděpodobně stabilizuje, ale dosud nemá trvale klesající tendenci v důsledku zhoršení strukturálního primárního salda. Zlepšila se vnější konkurenceschopnost, avšak kvůli slabému růstu produktivity v souvislosti se strukturálními překážkami, které nadále brání účinné alokaci výrobních faktorů v rámci hospodářství, rostoucím jednotkovým nákladům práce a obecně nízké inflaci je obtížné napravit značnou ztrátu konkurenceschopnosti z minulých let. Tržní tlaky na bankovní sektor se zmírnily poté, co vláda mimo jiné podpořila kapitalizaci několika bank v problémech. Objem úvěrů v selhání se začal teprve poměrně nedávno

snižovat a má stále nepříznivý vliv na kapitálové potřeby, zisky a úvěrovou politiku bank. Dynamika reforem se poněkud zpomalila, ale přesto bylo dosaženo určitého pokroku při realizaci doporučení. Je již připraveno několik dalších opatření, zejména v oblasti politiky zaměstnanosti a sociální politiky, civilního soudnictví a podnikatelského prostředí.

Nizozemsko se potýká s nerovnováhou. Vysoký objem soukromého dluhu a rozsáhlý přebytek běžného účtu představují zdroje nerovnováhy s přeshraničním významem. Vysoký přebytek běžného účtu, který hlavně odráží strukturální rysy ekonomiky a nastavení politik týkající se nefinančních podniků a je zčásti vysvětlován tlaky na snižování zadlužení, se v nedávné době zvýšil a podle prognóz má poněkud klesnout. Poměr soukromého dluhu k HDP se v posledních letech jen velmi pozvolna snižoval díky hospodářskému růstu. Zároveň však opět roste nominální dluh domácností, jelikož pokračující oživení na trhu s bydlením zvyšuje nominální úrovně hypotečních dluhů. Nedávno oznámené reformy – například co se týče urychlení snižování odpočitatelných hypotečních úroků a fiskálního stimulu – by měly přispět k podpoře agregátní poptávky.

Portugalsko se potýká s nerovnováhou. Slabiny představují v kontextu nízkého růstu produktivity velký objem čistých vnějších závazků, soukromé a veřejné zadlužení a vysoký podíl úvěrů v selhání. V zájmu korekce čistých vnějších závazků je zapotřebí rozumná výše salda běžného účtu a zachování nárůstu konkurenceschopnosti. Míra zadlužení soukromého sektoru nadále z vysokých úrovní klesá vzhledem k obnovení nominálního růstu a lehce záporným úvěrovým tokům a poměr veřejného dluhu k HDP začal mít podle prognóz v kontextu trvalé potřeby snižování zadlužení klesající tendenci. Zásahy ve finančním sektoru přispěly ke zmírnění rizik pro stabilitu, ačkoli banky se stále potýkají s nízkou ziskovostí a rozsáhlým objemem úvěrů v selhání, který se však začal zmenšovat. Klíčový pro zlepšení vyhlídek v oblasti konkurenceschopnosti, oddlužování a potenciálního růstu je vyšší růst produktivity. Nezaměstnanost již několik let výrazně klesá. Přetrvávají nedostatky v některých politikách, zejména pokud jde o provádění opatření za účelem snížení objemu úvěrů v selhání a zlepšení podnikatelského prostředí. Bude třeba sledovat přijetí a provádění několika plánů reforem, včetně opatření, jež mají řešit segmentaci trhu práce, nebo fiskálních strukturálních reforem pro lepší udržitelnost veřejných financí.

Slovinsko se nepotýká s nerovnováhou. Rizika vyplývající z nedostatků v bankovním sektoru, zadlužení podniků a krátkodobé fiskální situace ustoupila. Veřejný dluh dosáhl maxima v roce 2015 a od té doby má klesající tendenci. Podnikový sektor prošel výrazným snižováním zadlužení, což oslabilo investice a potenciální růst. Investice se nyní však zrychlují a v posledních několika letech se opět významně zvýšil příliv přímých zahraničních investic. K restrukturalizaci bankovního sektoru došlo současně s rychlým snižováním podílu úvěrů v selhání. Byla přijata politická opatření, jež přispěla k nápravě nerovnováhy, ale klíčovou prioritou jsou i nadále opatření ke zvýšení udržitelnosti důchodového systému a systémů zdravotní a dlouhodobé péče.

Španělsko se potýká s nerovnováhou. Značný objem zahraničního a vnitřního dluhu, jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru, nadále představuje v kontextu vysoké nezaměstnanosti slabinu přeshraničního významu. Díky přebytkům běžného účtu zaznamenaným od roku 2013 pokračuje obnovování vnější rovnováhy. Čisté vnější závazky však přesto zůstávají vysoké, a aby dosáhly rozumné úrovně, bude muset Španělsko vykazovat trvalé přebytky běžného účtu po dlouhou dobu. Vzhledem k příznivým podmínkám růstu pokračuje také snižování dluhu soukromého sektoru, ačkoli potřeba oddlužování přetrvává. Zdravější finanční sektor podporuje hospodářskou aktivitu a podíl úvěrů v selhání se dále snížil. Navzdory silnému růstu nominálního HDP se veřejný dluh jako podíl HDP teprve začal pomalu snižovat a očekává se postupné zmenšování schodků. Rychle nadále klesala nezaměstnanost, ačkoli stále

zůstává velmi vysoká a vysoký stupeň segmentace trhu práce brání rychlejšímu růstu produktivity práce. Politický pokrok byl patrný zejména v letech 2012 až 2015 a v poslední době bylo při realizaci doporučení dosaženo jen omezeného pokroku. Přetrvávají některé problémy, zejména pokud jde o fiskální řízení, aktivní politiky na trhu práce a zlepšení v oblasti inovací a dovedností na podporu nenákladové konkurenceschopnosti.

Švédsko se potýká s nerovnováhou. Nadhodnocené ceny rezidenčních nemovitostí spolu s trvalým růstem zadlužení domácností vytváří riziko případné nekontrolované korekce. Již nyní vysoký dluh domácností stále roste. Ceny rezidenčních nemovitostí se zvyšují rychle a prakticky nepřetržitě zhruba dvacet let. Záporný růst byl zaznamenán v posledním čtvrtletí roku 2017. Ukazatele ocenění přesto naznačují, že ceny rezidenčních nemovitostí zůstávají ve vztahu k základním předpokladům velmi vysoké. Ačkoli se banky zdají být přiměřeně kapitalizovány, mohl by být finanční sektor rovněž dotčen případnou nekontrolovanou korekcí, neboť banky mají stále větší expozici vůči hypotékám domácností. V takovém případě by mohlo vzhledem k systémovým finančním vazbám nastat šíření do sousedních zemí. Orgány mají o vzrůstajících rizicích vysoké povědomí a v posledních letech byla přijata opatření k omezení růstu hypotečních dluhů a ke zvyšování bytové výstavby. Provedená politická opatření však dosud nedostačují k řešení nadhodnocování v odvětví bydlení a přetrvávají hlavní nedostatky v některých politikách, zejména pokud jde o daňové pobídky k vlastnictví rezidenčních nemovitostí a fungování nabídky bydlení a trhu s nájemním bydlením.